

UITSPRAAK REGIONALE KLACHTENCOMMISSIE MIDDEN - NEDERLAND
25 september 2023 (mondelinge uitspraak 20 september 2023)

Zitting: 20 september 2023 te Amersfoort
De commissie bevindt zich in De Brink op het terrein van ...
De mondelinge behandeling heeft via beeld- en geluidsverbinding plaatsgevonden

Klachtnummer: KC 2023 – 055

1. De klacht

De klachtmelding vermeldt de volgende klachten:
Klager is het niet eens met de gedwongen medicatie in de vorm van een injectie. Hij ervaart bijwerkingen en kan daardoor zijn dagelijkse leven niet leiden.
Klager is het niet eens met de te lange opname en wil de kliniek verlaten.

2. De procedure

2.1. Bevoegdheid en ontvankelijkheid

De klachtencommissie (in het vervolg: de commissie) verklaart de klacht ontvankelijk als een klacht in de zin van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvvggz).

2.2. Het verloop van de procedure

- Op 13 september 2023 heeft de commissie de klacht van klager ontvangen.
- Klager heeft de commissie toestemming gegeven voor het inzien van het dossier.
- Op 14 september 2023 zijn aangeklaagde en de overige betrokkenen, zoals bedoeld in artikel 5 van het klachtenreglement, van de klacht van klager in kennis gesteld.
- Op 14 september 2023 zijn de schriftelijke uitnodigingen verzonden voor de hoorzitting op 20 september 2023.
- De commissie heeft aangeklaagde verzocht een schriftelijke reactie op de klacht in te dienen. De commissie heeft op 19 september 2023 een schriftelijke reactie ontvangen.
- De hoorzitting heeft op 20 september 2023 plaatsgevonden.
- De beslissing, zie punt 7, is op dezelfde dag aan klager, aangeklaagde en de pvp meegedeeld (telefonisch of per email).

Alle betrokkenen zijn van de ingebrachte stukken in kennis gesteld.

3. De feiten – voor zover van belang

Klager is op ... geboren. Hij verblijft sinds 1994 in Nederland.
Klager is sinds augustus 2020 overgeplaatst vanuit ... voor een vervolgbehandeling naar de afdeling ... van voor verdere stabilisatie. Hij is in de psychiatrische voorgeschiedenis bekend

met een Bipolaire I stoornis, rapid cycling patroon dd schizo-affectieve stoornis. Tijdens de manie is er weinig lijdensdruk bij klager, maar veel in zijn omgeving, waar hij dan intimiderend en kwetsend naar is en soms zelfs fysiek agressief. Klager heeft op 12 juli 2023 vanuit paranoïde wanen een medepatiënt geslagen.

Op 26 juni 2023 heeft de rechtbank Midden- Nederland, locatie Utrecht, een zorgmachtiging verleend tot en met 26 juni 2024 waarbij, onder meer en relevant in het kader van de klachtmelding, het opnemen in een accommodatie en het toedienen van medicatie zijn toegewezen.

De zorgverantwoordelijke heeft klager op 13 juli 2023 onderzocht, maar door omstandigheden is het niet gelukt de voorgenomen beslissing met hem te bespreken.

Op 13 juli 2023 wordt aan klager de informatie over het verlenen van verplichte zorg door de geneesheer-directeur overhandigd.

Op 13 juli 2023 wordt de beslissingsbrief aan klager overhandigd tot het verlenen van verplichte zorg ter uitvoering van de zorgmachtiging.

De zorgverantwoordelijke stelt in de brief van 13 juli 2023 dat onder meer de volgende verplichte zorg zal worden gegeven: het opnemen in een accommodatie en het toedienen van medicatie. Zij stelt dat klager een schizo-affectieve stoornis heeft en in wisselende mate middelengebruik. Bij een beperkt ziektebesef is er onvoldoende medewerking voor ambulante zorg. Klager weigert meermaals het innemen van orale medicatie en wordt verdacht van het smokkelen met medicatie.

4. Toelichting van klager

Klager heeft ter hoorzitting een toelichting op zijn klacht gegeven; deze wordt hieronder, voor zover van belang, samengevat en zakelijk weergegeven.

Gevraagd hoe het met klager gaat antwoordt hij dat hij terug wil naar zijn eigen land. Klager zegt dat hij uit ... naar Nederland is gekomen voor een studie, die hij inmiddels heeft afgerond. Hij zegt dat er een zorgmachtiging is verleend, dat hij vrij is om te gaan, maar dat er nu geen plaats is waar hij heen kan gaan. Hij wacht op terugkeer naar Klager wil daar graag spoedig naar toe in verband met het einde van de ...vakantie om aan het werk te gaan. Hij zegt dat hij niets verkeerd heeft gedaan en dat hij hier te lang is.

Gevraagd hiernaar antwoordt klager dat hij medicatie heeft voor zijn Bipolaire stoornis en zijn problemen met zijn hart. Hij vertelt dat hij iedere dag zijn medicatie neemt, maar dat hij problemen heeft met het krijgen van de medicatie in de vorm van injecties. Na de injectie werkt zijn hoofd niet meer en werkt zijn motoriek om piano te spelen niet.

Gevraagd hiernaar antwoordt klager dat hij amfetaminen gebruikt die in Israël in oorlogstijd heel consistent zijn en die niet via een drugsdealer worden verkregen, maar legaal zijn.

Gevraagd hiernaar antwoordt klager dat als hij naar Israël gaat hij voor een maand medicatie wil meenemen en dat hij daarna op zoek gaat naar een psychiater die hem medicatie kan geven.

Gevraagd of de pvp nog aanvullingen heeft antwoordt zij dat klager problemen heeft met de injecties. Klager hoopt op een betere toekomst.

5. Weerwoord van aangeklaagde op de klacht

Ter zitting heeft aangeklaagde verweer gevoerd; dit wordt hier onder, voor zover van belang, samengevat en zakelijk weergegeven.

Gevraagd hiernaar antwoordt aangeklaagde dat zij gedurende de zitting voor het eerst hoort dat klager helemaal geen piano meer kan spelen en dat hij van mening is dat dit te maken heeft met de medicatie die hij met een injectie krijgt. Aangeklaagde zegt bereid te zijn om te kijken of de dosering van de medicatie verlaagd kan worden zodat klager weer kan spelen.

Gevraagd hiernaar antwoordt aangeklaagde dat als de toediening van de medicatie als verplichte vorm van zorg niet is aangezegd, klager minder zal nemen en zal gaan smokkelen. Bij het wegvallen van dwangmedicatie is de kans groot op herhaling van het gevaarlijk gedrag en op achterdocht. Klager is op dit moment twee weken drugsvrij. Zonder medicatie zal er bij klager een forse ontregeling optreden en is er sprake van een vicieuze cirkel. Als klager medicatietrouw blijft en geen drugs meer gebruikt is de verwachting dat het psychiatrisch beeld voldoende stabiel zal zijn om klager aan te melden voor een vervolgsetting.

Gevraagd hiernaar antwoordt aangeklaagde dat klager al heel lang in behandeling is en het moeilijk zoeken is naar de juiste behandeling. De Olanzapine is nog niet lang ingezet. Er is nog geen SO aangevraagd in verband met de depressieve episodes bij klager en omdat de orale medicatie nog niet lang en hoog genoeg is gebruikt.

Gevraagd naar het perspectief van klager antwoordt aangeklaagde dat haar voorganger hier al naar heeft gekeken en het geen optie is om dit nogmaals te onderzoeken. Klager heeft geen vangnet in ..., is medicatieontrouw en zal, gelet op zijn druggebruik, lastig in een woonvorm in Nederland terecht kunnen. Gelet op de wens van klager om naar ... te gaan is aangeklaagde bereid om de toekomstmogelijkheden opnieuw te onderzoeken.

Gevraagd naar de beslissingsbrief van 13 juli 2023 en de opmerking in deze brief over de startdatum van behandeling op 10 juli 2023 antwoordt aangeklaagde het volgende. Op 10 juli 2023 is met klager besproken dat er een slik of prik medicatie beleid wordt ingezet en is er een beslissingsbrief aangemaakt. Deze brief is niet aan klager uitgereikt. Op 12 juli 2023 vindt er een incident plaats en wordt dwangmedicatie in de vorm van een depot aangezegd. Per abuis is deze aanzegging in de beslissingsbrief van 10 juli 2023 verwerkt en op 13 juli 2023 aan klager uitgereikt, waarbij de ingangsdatum van de start van de verplichte zorg op 10 juli 2023 niet is gewijzigd in 13 juli 2023.

6. Overwegingen van de Klachtencommissie

De commissie heeft bij de klacht de rechtmatigheid van de verplichte zorg ter uitvoering van de door de rechtbank verleende zorgmachtiging van 26 juni 2023 en de daarbij vastgestelde vormen van verplichte zorg te beoordelen.

Artikel 8:9 Wvvgz bepaalt dat de zorgverantwoordelijke ter uitvoering van de crisismaatregel, machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel of de zorgmachtiging een beslissing tot het verlenen van verplichte zorg niet neemt, dan nadat hij:

- a. zich op de hoogte heeft gesteld van de actuele gezondheidstoestand van betrokkene,
- b. met betrokkene over de voorgenomen beslissing overleg heeft gevoerd, en
- c. voor zover hij geen psychiater is, hierover overeenstemming heeft bereikt met de geneesheer-directeur.

Allereerst en meer in het algemeen overweegt de commissie dat verplichte zorg bij psychiatrische patiënten een ernstige inbreuk is op hun persoonlijke levenssfeer en/of lichamelijke integriteit. Deze inbreuk dient dan ook met de nodige waarborgen omkleed te zijn. Daarom worden er op zowel juridisch als medisch gebied eisen gesteld aan het mogen toepassen van verplichte zorg. Op juridisch gebied moet verplichte zorg voldoen aan de gronden van de Wvvgz en aan vormvoorschriften als vastlegging van het zorgplan en het uitreiken van een voldoende gemotiveerde schriftelijke kennisgeving van de verplichte zorg.

Verplichte zorg is een ultimum remedium. Als verplichte zorg noodzakelijk is, moet gekozen worden voor de minst ingrijpende vorm en zo kort mogelijk. Verplichte zorg moet voldoen aan de uitgangspunten van subsidiariteit, proportionaliteit, doelmatigheid en zorgvuldigheid.

Wat betreft deze *formele* aspecten van de verplichte zorg stelt de commissie vast dat nauwgezetheid en zorgvuldigheid bij het opstellen van de beslissingsbrief van 13 juli 2023 hebben ontbroken, nu de brief als dagtekening 13 juli 2023 vermeldt, maar tevens aangeeft dat verplichte zorg zal ingaan op 10 juli 2023. Met inachtneming van de toelichting die tijdens de hoorzitting op 20 september 2023 is gegeven, komt de commissie tot de conclusie van een voldoende verklaarbare uitleg van deze abusievelijk vermelde data en stelt zij vast van oordeel te zijn dat dit geen verdere consequenties heeft en dat er voldoende aan de wettelijke vereisten die hiervoor zijn gesteld, wordt voldaan.

De commissie overweegt dat uit de beslissingsbrief van 13 juli 2023 blijkt dat klager bij aangeklaagde bekend is met een psychische stoornis.

De zorgverantwoordelijke heeft zich op 13 juli 2023 op de hoogte gesteld van de gezondheidstoestand van klager en hem onderzocht. Door omstandigheden is er op 13 juli 2023 geen overleg met klager geweest over de voorgenomen beslissing; dit is al wel op 10 juli 2023 besproken. De beslissing is op 13 juli 2023 op schrift gesteld en voorzien van een schriftelijke motivering. De geneesheer-directeur heeft klager een afschrift van de beslissing gegeven en hem op 13 juli 2023 schriftelijk in kennis gesteld van de klachtwaardigheid van de beslissing en de mogelijkheid van advies en bijstand door de patiëntenvertrouwenspersoon.

De commissie acht door aangeklaagde voldoende aannemelijk gemaakt dat zonder de toediening van medicatie (in de vorm van een injectie) en de opname in een accommodatie een zodanig psychotisch toestandsbeeld in stand blijft dat er zich bij klager ernstig nadeel voordoet in de zin van art. 1.1. lid 2 onder a. Wvvgz.

De commissie acht met name aannemelijk dat het gedrag van klager, voortvloeiend uit zijn psychotisch toestandsbeeld, zodanig ernstig is dat dit zonder de verplichte zorg leidt tot ernstig nadeel. De opname is noodzakelijk om klager zo goed mogelijk te behandelen en te begeleiden, om daarmee een stabiele psychische toestand te krijgen. Als hij op een open afdeling verblijft gebruikt klager drugs en raakt hij opnieuw psychotisch gedecompenseerd met paranoïde wanen. Klager weigert meermaals het innemen van orale medicatie. Dit geeft verergering van

psychotische klachten, waarbij klager niet in de samenwerking is en er gevaar dreigt voor groepsgenoten en zorgmedewerkers. Er is geen sprake van ziektebesef en het ziektebeeld wordt met name onderhouden door druggebruik.

De commissie toetst de voorgestelde verplichte zorg tevens aan de vereisten van doelmatigheid (heeft de behandeling zin), proportionaliteit (staat het belang van behandelen in verhouding tot de dwang) en subsidiariteit (zijn er alternatieven).

Op grond van het bovenstaande is de commissie van oordeel dat de voorgestelde verplichte zorg doelmatig en proportioneel is. Gelet op het bovenstaande is tevens aan het vereiste van subsidiariteit voldaan.

De commissie komt tot de conclusie dat de beslissing van aangeklaagde tot het toedienen van medicatie (in de vorm van een injectie) en het opnemen in een accommodatie voldoet aan de criteria van doelmatigheid, proportionaliteit, subsidiariteit en zorgvuldigheid en dat daarom aan het gestelde criterium in artikel 8:9 onder a. Wvvgz is voldaan.

De commissie verklaart de klachten voor wat betreft de vorm van verplichte zorg op grond van artikel 8:9 Wvvgz **ongegrond**.

7. Beslissing

De commissie verklaart de klachten: **ongegrond**

Deze beslissing is genomen door:

Dhr. mr. W.P. Rijksen, voorzitter,
Dhr. drs. T.M. Lenz, psychiater,
Mw. A. L. Korporaal, algemeen lid.

In aanwezigheid van mw. mr. A.L. Duimel, ambtelijk secretaris (maakt geen deel uit van de commissie)

Ondertekening

Beroepsmogelijkheden

De commissie wijst klager en de zorgaanbieder op de mogelijkheid dat zij op grond van artikel 10:7 Wvvgz binnen zes weken na het bekend maken van deze uitspraak de rechter om een beslissing over de klacht kunnen verzoeken. Dit kunnen zij doen door zelf rechtstreeks een verzoekschrift in te dienen.

Zij kunnen hierbij een verzoek tot schadevergoeding (doen) indienen.